Lietas Nr. C31160216
Lietas arhīva Nr. C-0623-17/18

SPRIEDUMS
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ
Rīgā 2017.gada 12.jūlijā

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa:
tiesnese I.Zelmene,
ar sekretāri D.Ceplišu,
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ prasībā pret SIA "iJurists.lv" par darba tiesisko attiecību atzīšanu un noskaidroja

Aprakstošā daļa

2015.gada 23.decembrī Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā saņemts /pers. A/ (turpmāk – prasītājs) prasības pieteikums pret SIA "iJurists.lv" (turpmāk - atbildētāja) par noslēgtā darba līgumu atzīšanu, kompensāciju par ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu, darba algas piedziņu, morālā kaitējuma kompensāciju.

Prasībā norādīts, ka 2013.gada 5.jūnijā atbildētājas valdes loceklis /pers. C/ sazinājās ar atbildētāju portālā www.facebook.com, nosūtot prasītājam vēstuli, kurā jautājis, vai prasītāju neinteresē jurista darbs un šādas intereses gadījumā lūdz kontaktēties ar atbildētāja pārstāvi. 2013.gada 26.novembrī prasītājs nosūtīja e-pasta vēstuli atbildētāja pārstāvim, kurā norādīja, ka prasītāju interesē piedāvātā vakance. Atbildētāja pārstāvis noradīja, ka tobrīd brīvā vakance nav, bet tā parādīsies 2014.gada janvārī. 2013gada 2.decembrī atbildētāja pārstāvis un prasītājs vienojās par tikšanos 2013.gada 3.decembrī atbildētāja birojā /adrese/.kabinetā. Pušu tikšanās laikā tika panākta vienošanās, ka prasītājs uzsāks darbu pie atbildētājas 2014.gada 6.janvārī.

Tā kā prasītājs studēja Latvijas Universitātes pilna laika klātienes studiju programmā, puses vienojās, ka prasītājs strādās nepilnu darba laiku – piecas dienas nedēļā, apmēram četras stundas dienā, atkarībā no veicamo darbu apjoma, par to nosakot fiksētu darba samaksu.

2014.gada 8.janvārī atbildētāja pārstāvis lūdz prasītāju nosūtīt konta numuru, uz ko maksāt darba algu, ko prasītājs nosūtīja atbildētājam 2014.gada 9.janvārī.

2014.gada 13.janvārī prasītājs saņēma pirmo darba algu par janvāra mēnesi 314,00 euro apmērā.

Sākoties vasarai, birojā ievērojami samazinājās veicamo darbu apjoms. 2014.gada 8.jūlijā prasītājs nosūtīja atbildētāja pārstāvim e-pastu, kurā norādīja, ka vasarā mazās noslodzes dēļ prasītājs vēlas strādāt attālināti – no mājām, un uz biroju nākt tad, kad tas ir nepieciešams, vai, ja nepieciešams, saņemt vai nodot dokumentāciju. Atbildētājas pārstāvis negribēja piekrist šādai darba organizācijai, jo gribēja, lai vienmēr kāss ir birojā, neskatoties uz to, ir vai nav ko darīt.

Maija sākumā prasītājs runāja ar atbildētājas pārstāvi par iespējamo atvaļinājumu. Atbildētāja pārstāvis paziņoja, ka atvaļinājums netiks atmaksāts. 2014.gada 28.maijā prasītājs nosūtīja atbildētāja pārstāvim e-pastu, informējot, ka vēlas atvaļinājumu no 2014.gada 2.jūnija līdz 13.jūnijam un no 2014.gada 18.jūlija līdz 1.augustam. 2014.gada 16.jūlijā prasītājs nosūtīja atbildētājas pārstāvim e-pastu, kurā jautāja, vai ir vēl kādi darbi darāmi pirms atvaļinājuma. Atbildētājas pārstāvis norādīja, ka vajagot iztīrīt biroju. Atgriežoties no atvaļinājuma, prasītājs saņēma dažādus pārmetumus, sākot ar neprecizitātēm iepriekš veiktajos darbos, putekļiem birojā un beidzot ar prasītāja publicētajām bildēm www.facebook.com lapā atvaļinājuma laikā.

2014.gada 6.augustā prasītājs nosūtīja atbildētājas pārstāvim e-pastu, kurā paskaidroja savus argumentus un piedāvāja izbeigt darba tiesiskās attiecības, kas tā arī notika. Atbildētājas pārstāvis prasītājam nav izmaksājis darba algu par 2014.gada jūlija pirmo pusi un ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu.

2015.gada 24.aprīlī prasītājs, iesniedzot Valsts ieņēmumu dienestā deklarāciju, uzzinājis, ka viņš nav norādīts kā atbildētājas darbinieks 2014.gada sākumā. Prasītājs uzskatīja, ka, iespējams, tas nav noticis tādēļ, ka atbildētāja varētu būt prasītāju nereģistrējusi kā darbinieku, jo darba līgums netika noslēgts rakstveidā. 2015.gada 24.aprīlī prasītājs e-pastā lūdz, lai atbildētājas pārstāvis pārliecinās, ka viss ir kārtībā un nepieciešamības gadījumā iereģistrē prasītāju visur kur nepieciešams, lai atbildētājai netiek uzlikts sods. Atbildētājas pārstāvis atbildētāja, ka viss esot kārtībā, aizbildinoties ar it kā mikrouzņēmuma statusu.

2015.gada 5.maijā prasītājs nosūtīja Valsts Darba inspekcijai iesniegumu, kurā lūdza konstatēt, ka starp pusēm pastāvējušas darba tiesiskās attiecības no 2014.gada janvāra līdz 2014.gada jūlijam. Šādu termiņu prasītājs norādīja, jo vēlējās Valsts ieņēmumu dienestā norādīt ienākumu izcelsmi.

Iepazīstoties ar Valsts Darba inspekcijas lietas materiāliem, prasītājs secinājis, ka atbildētājas pārstāvis iesniedzis Valsts Darba inspekcijai viltotu darba līguma kopiju un iesniegumu, kur prasītājs it kā lūdz izbeigt darba tiesiskās attiecības ar 2014.gada 31.jūliju.

Pušu starpā nav strīds par to, ka prasītājs bijis atbildētājas darbinieks. Pušu starpā ir strīds par vairākiem faktiskajiem apstākļiem, kas ir būtiski lietas izskatīšanā: par brīdi, kad ir uzsāktas darba tiesiskās attiecības; vai darba tiesiskās attiecības pastāvējušas, pamatojoties uz rakstveida noslēgtu darba līgumu, vai bez tā.

Pušu starpā ir strīds par pušu mantiskajām attiecībām: prasītājs uzskata, ka tam ir tiesības saņemt un atbildētājai ir pienākums samaksāt prasītājam nesamaksāto darba algu, kā arī atlīdzību par neizmantoto ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu; atbildētājas ieskatā, prasītājam jāatmaksā prasītāja nepamatoti saņemtā darba alga par 2014.gada februāri un martu, kad prasītājs it kā bijis mācību praksē pie atbildētājas. Prasītājs šādu pienākumu neatzīst.

2016.gada 30.martā tiesā saņemti atbildētājas SIA "iJurists.lv" rakstveida paskaidrojumi, kuros norādīts, ka atbildētāja prasību neatzīst.

Paskaidrojumos norādīts, ka puses vienojušās, ka prasītājs sāks darbu uzņēmumā no janvāra. Prasītājs lūdza darbā nostrādāto laiku ieskaitīt kā praksi, prasītājs pirmajā darba dienā iesniedza parakstīt prakses līgumu, savukārt, atbildētāja prasītājam uzdeva uz 2013.gada 1.novembra darba līguma

parauga pamata sagatavot līgumu sev un veikt līguma uzlabojumus, saskaņā ar jaunāko judikatūru. Atbildētājas pārstāvis reizi nedēļā jautāja prasītājam, kad būs gatavs darba līgums. Taču darba samaksa prasītājam tika maksāta jau no janvāra.

2014.gada 1.aprīlī grāmatvede brīdināja atbildētāju, ka nedrīkst vilkt garumā, jāparaksta darba līgums ar prasītāju un jāreģistrē Valsts ieņēmu dienestā. Atbildētājas pārstāvis, pirms izbraukšanas uz tiesas sēdi, brīdināja prasītāju, lai sagaida atpakaļ no tiesas un obligāti jāparaksta darba līgums kaut bez nekādiem labojumiem. Atbildētājas pārstāvim atgriežoties birojā no tiesas aptuveni ap 17:30, tika konstatēts, ka prasītājs ir acīmredzamā alkohola reibumā un atbildētājas pārstāvis brīdināja prasītāju, lai vairs nekad darba telpās neatrodas alkohola reibumā. Beidzot darba līgums bija parakstīts, bet tā uzlabošanu prasītājs solīja veikt vasarā, kad nebūs universitāte un būs vairāk laika.

Prasītājs tika reģistrēts kā darbinieks Valsts ieņemu dienestā un katru mēnesi ar bankas pārskaitījumu tika pārskaitīta darba samaksa 314,00 euro apmērā par pusslodzi.

Saskaņā ar grafiku tika noteikts atvaļinājums no 28.aprīļa līdz 1.jūnijam, taču atvaļinājums sakarā ar prasītāja lūgumu tika pārcelts par divām nedēļām. Prasītājs faktiski atradās atvaļinājumā no 2014.gada 14.maija līdz 13.jūnijam un par visu šo laiku saņēma samaksu.

2016.gada 16.jūnijā prasītājs neieradās darbā, kad prasītājs pēc atvaļinājuma ne reizi neieradās darbā, domstarpības saasinājās. Pirms atbildētājas pārstāvis devās savā atvaļinājumā, prasītājs 2014.gada 30.jūnijā uzrakstīja iesniegumu ar lūgumu atbrīvot viņu no darba pienākumu veikšanas ar 2014.gada 31.jūliju.

Tiesas sēdē prasītājs /pers. A/ uzturēja prasību pilnā apmērā uz norādītajiem argumentiem.

Atbildētājas SIA "iJurists.lv" pilnvarotais pārstāvis /pers. G/ tiesas sēdē prasību neatzina, uzturēja rakstveida paskaidrojumus uz norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

Noklausoties pušu paskaidrojumus, pārbaudot lietas materiālus, nopratinot liecinieku /pers. H/, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Lietā nav strīda, ka prasītājs bijis atbildētājas darbinieks, veicis jurista pienākumus.

Lietā ir strīds par periodu, kurā darba tiesiskās attiecības pastāvējušas un uz kāda pamata. Proti, vai darba tiesiskās attiecības pastāvējušas uz rakstiski noslēgta darba līguma pamata vai bijušas faktiskas darba tiesiskās attiecības bez rakstiski noslēgta darba līguma.

Prasītājs, ceļot prasību, apstrīdējis 2014.gada 1.aprīļa darba līguma, kas noslēgts starp pusēm, spēkā esamību, apgalvojot, ka minēto līgumu nav parakstījis.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2016.gada 16.jūnija lēmumu, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 121.pantu, lietā tika noteikta komisijas rokraksta ekspertīze, uzdodot jautājumu: vai uz 2014.gada 1.aprīļa darba līguma uzlikto parakstu ir taisījis (izdarījis) /pers. A/?

Eksperts 2016.gada 8.septembra eksperta atzinumā Nr.16-1028 (2.sējums l.l.129.-132,) secinājis, ka parakstu prasītāja vārdā līguma sadaļā "Darbinieks" iespējams nav izpildījis prasītājs, paraksts, iespējams ir atdarināts. Izlemt jautājumu kategoriskā formā ekspertiem nav bijis iespējams izpētāmā paraksta vienkāršotā grafiskā materiāla dēļ.

Tiesa kritiski vērtē atbildētājas pārstāvja argumentu, ka, tā kā ekspertīzē netika viennozīmīgi konstatēts, ka paraksts uz strīdus darba līguma ir viltots, tad darba līgumu acīm redzami ir parakstījis prasītājs. Proti, kā izriet no eksperta atzinuma, ekspertīzes secinājumam dota pakāpe "-2", kas atbilstoši ekspertīzes secinājumu skalas skaidrojumam nozīmē, ka eksperts ir konstatējis būtiskas atšķirības, taču pastāv ierobežojumi izpētāmajā objektā vai paraugos. Var tikt konstatētas atsevišķas nebūtiskas / nenozīmīgas sakritības. Pamatojoties uz konstatētajām rokraksta pazīmju atšķirībām, eksperts secina, ka persona, iespējams, nav izpildījusi rokrakstu / parakstu izpētāmajā dokumentā.

Secīgi, lai arī eksperta atzinumā secinājums ir noformēts pieļāvuma formā, tomēr secinājumam piešķirtā pakāpe (-2) secinājumu skalā, liecina, ka tam ir augsta ticamība. Turklāt, kā secināms no ekspertīzes slēdziena, eksperti konstatējuši būtiskas atšķirības pētāmajā parakstā un paraksta paraugos, kas dod pamatu secināt, ka parakstu 2014.gada 1.aprīļa darba līguma 8.2.punktā "Darbinieks" nav izpildījis prasītājs, līdz ar to, minētais darba līgums atzīstams par spēkā neesošu.

Lai arī starp pusēm nepastāv strīds, ka prasītājs ir bijis atbildētājas darbinieks, veicis jurista pienākumus, tomēr lietā ir strīda, kādā periodā pastāvējušas darba tiesiskās attiecības.

Prasītājs prasībā norādījis, ka darba tiesiskās attiecības pastāvējušas no 2014.gada 2.janvāra līdz 31.jūlijam. Savukārt atbildētāja uzskata, ka periodā no 2014.gada 2.janvāra līdz 31.martam prasītājs bijis pie atbildētājas praksē, bet no 2014.gada 1.aprīļa līdz 31.jūlijam pastāvējušas darba tiesiskās attiecības. Secīgi, lietā nav strīda par darba tiesisko attiecību beigu datumu, tomēr pastāv strīds, kad šīs attiecības ir nodibinātas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu, katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Atbildētāja, apgalvojot, ka periodā no 2014.gada 2.janvāra līdz 31.martam prasītājs bijis praksē, lietā nav iesniegusi pierādījumus, kas minēto apstiprina. Lietā nav iesniegts prakses līgums, kaut gan atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norāda, ka tāds tika parakstīts, vai kāds cits dokuments, kas apliecinātu atbildētājas apgalvojumu.

Ievērojot minēto, tiesa minēto argumentu vērtē kritiski. Turklāt tas ir pretrunā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem. Proti, ar lietā esošo 2015.gada 21.jūlija Latvijas Universitātes izziņu Nr.2020-V10-147 2.sējums l.l.83.) apstiprināts, ka prasītājs ir izgājis sekojošas prakses: no 2014.gada 1.septembra līdz 2014.gada 1.oktobrim – krimināltiesisko praksi zvērināta advokāta S.Vārpiņa birojā; no 2014.gada 20.oktobra līdz 2014.gada 7.decembrim – civiltiesisko praksi zvērināta advokāta E.Radziņa birojā, no 2014.gada 8.decembra līdz 2014.gada 21.decembrim un no 2015.gada 5.janvāra līdz 2015.gada 30.janvārim – administratīvi tiesisko praksi Patērētāju tiesību aizsardzības centrā un no 2015.gada 9.februāra līdz 2015.gada 22.martam – pirmskvalifikācijas praksi zvērināta advokāta E.Radziņa birojā. Tiesas ieskatā minētais apliecina, ka prasītājs, pretēji atbildētājas apgalvojumam, nav bijis praksē pie atbildētājas.

Netieši darba tiesisko attiecību pastāvēšanu apliecina arī iesniegtā prasītāja konta izdruka (2.sējums l.l.89.), ar kuru apliecināts, ka atbildētāja, kopš 2014.gada 13.janvāra veikusi maksājumus uz prasītāja kontu, maksājumu mērķī norādot "Darba samaksa". Tiesa atzīst par pamatotu atbildētājas argumentu, ka, pusēm vienojoties, var tikt veikta samaksa arī periodā, ja persona iziet praksi un veic darba pienākumus, tomēr, minētais arguments neapstiprinās ar lietā esošiem rakstveida pierādījumiem. Proti, kā jau minēts, atbildētāja nav iesniegusi ne prakses līgumu, ne cita veida vienošanos, kā arī, veicot maksājumus uz prasītāja kontu, norādījusi, ka tā ir darba samaksa, nevis samaksa par praksi.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem apstiprinās, ka prasītājs uzsācis darba tiesiskās attiecības pie atbildētājas ar 2014.gada 2.janvāri un tās turpinājušās līdz 2014.gada 31.jūlijam. Ievērojot, ka 2014.gada 1.aprīļa darba līgums atzīstams par spēkā neesošu, tiesa atzīst, ka starp pusēm pastāvējušas faktiskās darba tiesiskās attiecības, bez rakstveidā noslēgta darba līguma.

Lietā nav strīda, ka puses vienojušās par darba samaksas apmēru, kuru atbildētāja maksājusi prasītājam, proti, 314 euro apmērā mēnesī.

Prasītājs, ceļot prasību, lūdzis tiesu piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam nesamaksāto darba algu 157 euro apmērā. Atbildētāja minēto

prasījumu neatzīst pilnībā, norādot, ka visa darba samaksa prasītājam izmaksāta pilnā apmērā.

Atbilstoši Civillikuma 1838.panta pirmajai daļai, ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo.

Saskaņā ar Darba likuma 59.pantu, darba samaksa ir darbiniekam regulāri izmaksājamā atlīdzība par darbu, kura ietver darba algu un normatīvajos aktos, darba koplīgumā vai darba līgumā noteiktās piemaksas, kā arī prēmijas un jebkuru cita veida atlīdzību saistībā ar darbu.

Prasītājs, kā pierādījumu apgalvojumam, ka darba algu pilnā apmērā no atbildētājas viņš nav saņēmis, iesniedzis sava konta pārskatu par periodu no 2014.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 21.aprīlim (2.sējums l.l.89.). No minētā konta pārskata redzams, ka šajā periodā prasītājs no atbildētājas saņēmis 1727 euro. Proti, 2014.gada 13.janvārī pārskaitīti 314 euro, 11.februārī - 314 euro, 17.martā – 157 euro, 31.martā – 157 euro, 22.aprīlī – 157 euro, 25.aprīlī – 157 euro, 8.maijā – 157 euro, 21.maijā – 157 euro un 11.jūnijā – 157 euro.

Lietā nav strīda, ka pēdējais maksājums, ko atbildētāja veikusi prasītāja kontā, tika veikts 2014.gada 11.jūnijā ar norādi, ka tā ir darba samaksa par 1.-15.jūniju. Citi maksājumi pēc norādītā datuma netika veikti.

Kā izriet no prasībā norādītā un tiesas sēdē sniegtajiem prasītāja paskaidrojumiem, kuriem neiebilda arī atbildētājas pārstāvis, prasītājs 2014.gada jūnija pirmajā pusē un jūlijā otrajā pusē, kopskaitā vienu mēnesi, atradies bezalgas atvaļinājumā. Tātad secināms, ka prasītājs pie atbildētājas nostrādājis sešus mēnešus. Ar lietā esošo prasītāja konta izdruku pierādīts, ka prasītājs saņēmis darba algu par pieciem ar pus mēnešiem. Proti, nav saņēmis atalgojumu par jūlija pirmo pusi.

Tiesa vērtē kritiski atbildētājas paskaidrojumos norādīto argumentu, ka vasaras mēnešos prasītājs praktiski nav atradies darba vietā un darbus veicis tik nekvalitatīvi, ka par to darba samaksa viņam nepienākas. Proti, lietā nav iesniegti rakstveida pierādījumi, ka darba devējs būtu sastādījis aktu par to, ka darbinieks neierodas darbā vai viņš būtu pārkāpis darba kartības noteikumus, vai arī darbiniekam būtu izteikta rakstveida piezīme vai rājiens par nekvalitatīvi veiktu darbu, vai prasītājam būtu pieprasīti paskaidrojumi par pieļautajiem pārkāpumiem. Ņemot vērā, ka lietā nav iegūti rakstveida pierādījumi par atbildētājas argumentu, tiesa to vērtē kā nepierādītu un deklaratīvu. To, ka starp pusēm valdījušas nesaskaņas, apliecina lietas materiāliem pievienotā e-pasta sarakste, tomēr šādas sarakstes esamība neapstiprina darba devēja tiesības neizmaksāt darbiniekam darba algu.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzīst, ka no atbildētājas par labu prasītājam piedzenama neizmaksātā darba alga par 2014.gada jūliju 157 euro apmērā pēc nodokļu nomaksas.

Prasītājs prasībā izvirzījis prasījumu piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam atlīdzību par neizmaksāto atvaļinājumu 157 euro apmērā. Atbildētāja minēto prasījumu neatzīst, norādot, ka visus maksājumus, kas saistīti ar darba samaksu, prasītājs ir saņēmis. Atbildētāja pierādījumus par maksājumu veikšanu lietā nav iesniegusi.

Saskaņā ar Darba likuma 149.panta pirmo daļu, ikvienam darbiniekam ir tiesības uz ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu. Šāds atvaļinājums nedrīkst būt īsāks par četrām kalendāra nedēļām, neskaitot svētku dienas. Personām, kuras ir jaunākas par 18 gadiem, piešķir vienu mēnesi ilgu ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu.

Savukārt minētās tiesību normas piektajai daļai, ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma atlīdzināšana naudā nav pieļaujama, izņemot gadījumus, kad darba tiesiskās attiecības tiek izbeigtas un darbinieks ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu nav izmantojis. Darba devējam ir pienākums izmaksāt atlīdzību par visu periodu, par kuru darbinieks nav izmantojis ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu.

Atbilstoši Darba likuma 73.pantam, darba devējam ir pienākums izmaksāt darbiniekam vidējo izpeļņu par laiku, kad darbinieks atrodas ikgadējā apmaksātā atvaļinājumā vai papildatvaļinājumā.

Ņemot vērā, ka prasītājs pie atbildētājas nostrādājis septiņus mēnešus, no kuriem vienu bijis atvaļinājumā bez darba algas saglabāšanas, tiesa atzīst, ka saskaņā ar Darba likuma 150.panta trešo daļu un 149.panta piekto daļu, prasītājs ir tiesīgs prasīt no atbildētājas atlīdzību par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu.

Prasītājs lūdzis piedzīt atlīdzību par neizmantoto atvaļinājumu 157 euro apmērā. Nostrādājot pusgadu pie atbildētājas prasītājam pienākas apmaksāts atvaļinājums 15 kalendārās dienas. No tām vidējo izpeļņu aprēķina par 11 darba dienām. 2014.gada augustā bija 21 darba diena. Ievērojot, ka prasītājam darba alga bija nemainīga 314 euro mēnesī un lietā nav iesniegti pierādījumi, ka viņam būtu maksātas piemaksas, prēmijas vai cita veida atlīdzība, kas būtu jāņem vērā, aprēķinot vidējo izpeļņu, tiesa atzīst, ka, atbilstoši Darba likuma 73. un 75.panta pirmajai, trešajai un ceturtajai daļai, prasītājam no atbildētājas piedzenama atlīdzība par neizmantoto atvaļinājumu 157 euro apmērā.

Prasītājs, pamatojoties uz Darba likuma 28.panta otro daļu un Civillikuma 1635.pantu, lūdzis tiesu piedzīt no atbildētājas kompensāciju par nodarīto morālo kaitējumu 314 euro apmērā.

Prasītājs norādījis, ka atbildētāja viņam radījusi morālas ciešanas, izdarot psiholoģisku spiedienu uz prasītāju, pastāvīgi izsakot nepamatotus aizrādījumus, paužot nievājošu un nicinošu attieksmi. Kā iemeslu morālām ciešanām, prasītājs arī norāda atšķirīgu attieksmi no atbildētājas puses, ilgstoši nenoslēdzot darba līgumu ar prasītāju un liekot prasītājam pildīt jurista darbam neatbilstošus uzdevumus.

Izšķirot strīdu šajā daļā, tiesa ņem vērā judikatūrā paustās atziņas (sk. Augstākās tiesas Senāta 2010.gada 13.janvāra spriedums lietā Nr. SKC-220 un 2011.gada 9.februāra spriedums lietā Nr.SKC-284), ka darba attiecībās morālā kaitējuma atlīdzināšanas pienākums darba devējam rodas vienīgi atbilstoši Darba likuma 29.panta astotajai daļai, proti, ja tiek pārkāpts atšķirīgas attieksmes aizliegums un aizliegums radīt nelabvēlīgas sekas, darbiniekam papildus citām šajā likumā noteiktajām tiesībām ir tiesības prasīt zaudējumu atlīdzību un atlīdzību par morālo kaitējumu. Šajā gadījumā, lai arī prasītājs nav atsaucies uz Darba likuma 29.panta astoto daļu, tomēr prasībā norādījis, ka darba vietā cietis no atšķirīgas attieksmes un nelabvēlīgu seku radīšanas.

Juridiskajā literatūrā pausts viedoklis, ka morālais kaitējums nozīmē negatīvas izmaiņas cilvēka psihē, kas izpaužas cilvēka fiziskās vai garīgās ciešanās. Morālais kaitējums kā ciešanas nozīmē, kad konkrēta rīcība iespaido cietušā apziņu un rada cietušajam kādu noteiktu fizisku reakciju. Pārdzīvojuma pamatā var būt bailes, kauns, pazemojums vai cits psiholoģiskā aspektā negatīvs cilvēka stāvoklis. Jebkura prettiesiska darbība vai bezdarbība var radīt dažādas pakāpes ciešanas un pilnīgi vai daļēji liegt cilvēkam psihisko labsajūtu. Viena no galvenajām morālā kaitējuma īpatnībām ir tāda, ka negatīvās izmaiņas notiek cietušā apziņā un to izpausmes forma lielā mērā ir atkarīga no katra cilvēka psihes. Atbildība rodas tikai pret cietušo un, nosakot naudas kompensāciju par morālo kaitējumu, vērā ņemama kaitējuma esamība vai ciešanas, kas saistītas ar personas mantisko tiesību un labumu samazinājumu, prettiesiskā rīcība (darbība vai bezdarbība), kuras rezultātā radies kaitējums, šīs personas vaina, cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem, (sk. Mag.iur. Gunta Kuzmane, zvērināta advokāta palīdze - „Latvijas Vēstnesim" publicēts Jurista vārds 12.02.2002.).

Juridiskajā literatūrā izteikts arī viedoklis, ka morālais kaitējums ir prezumējams, t.i. tiek pieņemts, ka konkrēts aizskārums konkrētai personai varētu izraisīt nepamatotas ciešanas ... Morālā kaitējuma sekas var nolīdzināt ar noteiktu mantisku vērtību, kas nav zaudējumi. Šo mantisko pamatumu sauc par kompensāciju, sāpju naudu. (sk. Mag.iur. Agris Bitāns, zvērināts advokāts „Latvijas Vēstnesim" publicēts Jurista vārds 18.09.2001.).

Kā pierādījumu morālā kaitējuma esamībai, prasītājs norādījis, ka ilgstoši nenoslēgtais darba līgums rakstveidā radījis viņam nedrošības par nākotni un trauksmes sajūtu. Tiesa minēto apgalvojumu vērtē kritiski, jo prasītājs, tiesas sēdē atbildot uz atbildētājas pārstāvja jautājumiem, norādījis, ka nav uztraucies par rakstiska darba līguma nenoslēgšanu, jo darba algu saņēmis, ar darbu tika nodrošināts. Prasītājs tiesas sēdē arī nenoliedza, ka nav prasījis darba devējam noslēgt darba līgumu rakstveidā, nav izteicis pretenzijas kolēģiem par to, ka viņš strādā bez noslēgta darba līguma. Minētos apstākļus

apliecināja arī liecinieks /pers. H/, kurš liecināja, ka strādājis pie atbildētājas vienlaicīgi ar prasītāju un starp viņiem bijušas koleģiālas attiecības, bet prasītājs nebija izteicis pretenzijas par nenoslēgto darba līgumu ne mutiski, ne rakstveidā.

Tiesa kritiski vērtē prasītāja apgalvojumu, ka pie atbildētājas prasītājam radīti nelabvēlīgi darba apstākļi, nācies saskarties ar nicinošu, nievājošu attieksmi, psiholoģisku spiedienu. Proti, kā pierādījumu apgalvojumam, prasītājs iesniedzis elektroniskā pasta saraksti ar darba devēju. Izvērtējot minēto saraksti, tiesa konstatē, ka laika posmā no 2014.gada 2.janvāra līdz 2014.gada 31.jūlijam, kad starp pusēm pastāvējušas darba tiesiskās attiecības, sarakste bijusi profesionāli neitrāla, skārusi tikai darba pienākumus, pamatā – spriežot pēc vēstuļu un pievienoto failu nosaukumiem, tika sūtīti tiesām un citām institūcijām sagatavoti dokumenti. Cita veida pierādījumi netika iesniegti, Tādējādi, tiesa negūst apstiprinājumu prasībā norādītajam, ka prasītājam darba vietā tika radīti nelabvēlīgi darba apstākļi. Savukārt, sarakste, kuru tiesas sēdē prasītājs norādīja kā pierādījumu darba devēja negatīvajai attieksmei, uzsākta 2014.gada 6.augustā, proti, pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanās, līdz ar to, šī sarakste nav vērtējama kā tāda, kas norādītu uz atšķirīgu vai nelabvēlīgu attieksmi pret darbinieku darba tiesisko attiecību pastāvēšanas laikā.

Tiesa atzīst, ka nav guvis apstiprinājumu arī prasītāja apgalvojums, ka, liekot prasītājam darīt darbus, kas nav saistīti ar jurista darba pienākumiem - sakopt biroju – iznest atkritumus, izslaucīt grīdu un noslaucīt putekļus, atbildētāja pieļāvusi atšķirīgu attieksmi pret prasītāju. Proti, kā izriet no tiesas sēdē sniegtajiem atbildētājas pārstāvja paskaidrojumiem un liecinieka /pers. H/ liecībām, šāda prasība tika izvirzīta visiem biroja darbiniekiem, ne tikai prasītājam un to veica visi darbinieki, mutiski vienojoties par sakopšanas kārtību. Minēto tiesas sēdē neapstrīdēja arī prasītājs. Turklāt, kā liecināja /pers. H/, prasītājs nav izteicis pretenzijas vai kā citādi paudis neapmierinātību ar minētajiem pienākumiem. Pie šādiem apstākļiem, konstatējot, ka biroja uzkopšana tika prasīta un to veica visi darbinieki, nav konstatējama atšķirīga attieksme darba vietā pret prasītāju.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka prasība daļā par kompensācijas par morālo kaitējumu 314 euro apmērā piedziņu ir nepamatota un noraidāma.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Ņemot vērā to, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 1.punktu prasītājs, iesniedzot tiesā prasības pieteikumu, bija atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, tiesas izdevumi saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu piespriežami no atbildētājas valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Tiesas apmierināto prasījumu apmērs šajā lietā ir 314 euro. Valsts nodevas apmērs ir nosakāms atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 10.punkta un 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunkta prasībām un sastāda 71,14 euro.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 4.punktu, par prasībām, kam nav mantiska rakstura vai kas nav jānovērtē, maksājama valsts nodeva 71,14 euro apmērā. Ievērojot, ka tiek apmierināti divi nemantiski prasījumi – par darba līguma atzīšanu par spēkā neesošu un faktisko darba tiesisko attiecību konstatēšanu, no atbildētājas piedzenama valsts nodeva valsts labā 142,28 euro. Kopējā piedzenamā valsts nodevas summa sastāda 231,42 euro.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 1. un 5.punktu ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir summas, kas jāizmaksā lieciniekiem un ekspertiem un ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu (..) saistītie izdevumi.

No lietas materiālos esošā 2016.gada 12.oktobra rēķina Nr.46-16i (2.sējums l.l.136.) redzams, ka Valsts tiesu ekspertīžu birojs izrakstījis rēķinu par rokraksta ekspertīzes veikšanu 66,26 euro apmērā, kas piedzenami no atbildētājas par labu valstij.

Civilprocesa likuma 39.panta otrā daļā noteikts, ka kārtību kāda aprēķināmas izmaksājamās summas (..) tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu (..) saistīto izdevumu apmēru nosaka Ministru kabinets. Ministru kabineta 2009.gada 1.septembra noteikumi Nr.983 „Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu aprēķināšanas kārtība" 13.punktā noteikts, kas veido tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanas un izsniegšanas izdevumus vienam pasta sūtījumam: veidlapas izgatavošanas, tajā skaitā tonera patēriņa izmaksas; aploksnes izmaksas; vēstules marķēšanas izmaksas; sūtījuma sagatavošanas izmaksas; pasta pakalpojumu izmaksas.

Tiesas izdevumi civillietās ir ar likumu noteiktie obligātie maksājumi par noteiktu procesuālu darbību izdarīšanu, procesuālo dokumentu pieņemšanu vai to izdošanu tiesā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam un valsts akciju sabiedrības „Latvijas Pasts" tarifiem ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi (ar prasības pieteikuma noraksta un tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi) šajā lietā ir 17,37 euro, kas piedzenami no atbildētājas valsts ienākumos. Kopā no atbildētājas valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 83,63 euro apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.1pantu, atbildētājai nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 193., 194.pantu, tiesa

nosprieda:

/pers. A/ prasību pret SIA "iJurist".lv" par darba tiesisko attiecību atzīšanu apmierināt daļēji:

Atzīt par spēkā neesošu 2014.gda 1.aprīļa darba līgumu, kas noslēgts starp /pers. A/, personas kods /personas kods/, un SIA "iJurists.lv", reģistrācijas Nr.40103517283.

Atzīt, ka laika periodā no 2014.gada 2.janvāra līdz 2014.gada 31.jūlijam starp /pers. A/, personas kods /personas kods/, un SIA "iJurists.lv", reģistrācijas Nr.40103517283, pastāvējušas faktiskās darba tiesiskās attiecības bez rakstveidā noslēgta darba līguma.

Piedzīt no SIA "iJurists.lv", reģistrācijas Nr.40103517283, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, neizmaksāto darba algu 157 euro (viens simts piecdesmit septiņi euro) un kompensāciju par neizmantoto ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu 157 euro (viens simts piecdesmit septiņi euro) apmērā, kopā 314 euro trīs simti četrpadsmit euro) apmērā.

Piedzīt no SIA "iJurists.lv", reģistrācijas Nr.40103517283, par labu valstij valsts nodevu 231,42 euro (divi simti trīsdesmit viens euro un 42 centi) apmērā.

Piedzīt no SIA "iJurists.lv", reģistrācijas Nr.40103517283, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 83,63 euro (astoņdesmit trīs euro un 63 centi) apmērā.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – 10 (desmit) dienas no sprieduma stāšanās spēkā dienas, nosakot, ka maksājuma valsts labā apstiprinošs dokuments sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā termiņā iesniedzams Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas kancelejā, Baložu ielā 14, Rīgā.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā 20 dienu laikā no pilna sprieduma izgatavošanas dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Pilns sprieduma teksts izgatavots 2017.gada 12.jūlijā.

Tiesnese I.Zelmene